

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آثار زمان و مکان در حقوق کیفری اسلامی

مصنف، به آیین

انتشارات آریا دانش

فروردین ۱۳۹۸

سرشناسه	: به آیین ، منصف، ۱۳۵۵، .
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: آثار زمان و مکان در حقوق کیفری اسلامی/ منصف به آیین.
مشخصات نشر	: تهران: آریا دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ز، ۸۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۲۴-۲۲-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: مرور زمان (حقوق جزا) -- ایران
موضوع	: Iran -- (Limitation of actions (Criminal
موضوع	: مرور زمان (فقه)
موضوع	: (Limitation of actions (Islamic
موضوع	: تعلیق مجازات
موضوع	: (Suspension of punishment (Criminal
رده بندی کنگره	: ۹۸ / ۴۰۳۸ / ۷ / ۱۱ / ۲
رده بندی دیویی	: ۳۷/۵۵۰۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۲۹۹۰۴

هر گونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه بد ، اورنده ، یا ناشر خلاف قانون ، شرع و اخلاق است . موارد تخلف را به دفتر مرکزی " انتشارات آریا " انش " گزارش فرمایید.

عنوان: آثار زمان و مکان در حقوق کیفری اسلامی

مؤلف: منصف به آیین

صفحه آرا: مهدی رادمهر

ناشر: آریا دانش

شمارگان: ۱۰ نسخه

نوبت: اول فروردین ۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۵۲۴-۲۲-۳

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان آزادی، خیابان بهزاد، پلاک ۳۲ واحد ۱۴ تلفن ۸۸۵۶۲۲۷۳

www.ariyadanesh.ir

حق چاپ جهت ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه	ز
فصل اول : زمان و مکان در فقه اسلامی	۹
۱-۱- زمان و مکان در لغت	۱۰
۲-۱- معنای لغوی زمان و مکان	۱۰
۳-۱- معنای اصطلاحی زمان و مکان (معنای زمان و مکان مورد نظر فقها)	۱۰
۴-۱- زمان و مکان در فلسفه	۱۱
۵-۱- زمان و مکان در فقه	۱۱
۶-۱- مقتضیات زمان و مکان	۱۲
۷-۱- حقوق کیفری	۱۴
۸-۱- شاخه های حقوق کیفری	۱۷
۹-۱- مهمترین اصول حاکم بر حقوق کیفری	۱۸
۱۰-۱- هدف از مجازات ها در حقوق کیفری اسلامی	۱۹
۱۱-۱- تأثیر زمان و مکان در علوم اعتباری	۲۱
۱۲-۱- جایگاه مسأله زمان و مکان	۲۲
۱۳-۱- نظریه ها در باره نقش زمان و مکان در فقه	۲۴
۱- افراطی	۲۴
۲- دیدگاه دوم تفریطی	۲۶
۳- دیدگاه سوم اعتدالی	۲۷
۱-۱۳- دیدگاه برخی از فقها در باره تأثیر زمان و مکان در فقه	۲۷
فصل دوم: شیوه های تأثیرگذاری زمان و مکان در حقوق کیفری اسلامی	۳۱
۱-۲- قلمرو تأثیر زمان و مکان	۳۲

- ۱- زمان و مکان علمی..... ۳۲
- ۲- زمان و مکان عرفی..... ۳۲
- ۲-۲- عوامل تشکیل دهنده زمان و مکان..... ۳۲
- ۲-۳- عوامل مؤثر در شناخت زمان و مکان..... ۳۴
- ۲-۴- شیوه‌های تأثیرگذاری زمان و مکان..... ۳۵
- الف- احکام حکومتی..... ۳۵
- ب- ۱- نام ثانوی..... ۳۷
- ج- فتاوا و احکام ظاهری..... ۳۸
- د- ملاکهای احکام..... ۳۹
- ه- موضوعات احکام..... ۴۰
- و- عرف و بناء عقلاء..... ۴۰
- ۲-۵- شیوه‌های تأثیر زمان و مکان بر احکام..... ۴۱
- ۲-۶- تأثیر زمان و مکان بر توسعه و تضییع احکام..... ۴۴
- فصل سوم: تأثیر زمان و مکان در حقوق کیفری اسلامی..... ۴۷
- ۳-۱- قلمرو حقوق کیفری اسلامی..... ۴۸
- ۳-۲- چگونگی تأثیر زمان و مکان بر احکام منصوصه کیفری..... ۵۰
- ۳-۳- چگونگی تأثیر زمان بر احکام مستنبطه کیفری..... ۵۴
- ۳-۴- چگونگی تأثیر زمان و مکان بر احکام حکومتی کیفری..... ۶۱
- ۳-۵- چگونگی تأثیر مقتضیات زمان و مکان بر احکام قضایی کیفری..... ۶۴
- ۳-۶- تأثیر زمان و مکان بر قوانین جزایی اسلام..... ۶۶
- الف. مفهوم زمان و مکان..... ۶۶
- ب. مفهوم تأثیرگذاری زمان و مکان..... ۶۷
- ج. مصب و متعلق تأثیرگذاری..... ۶۷

- د. تقسیمات احکام شرعی..... ۶۹
- هـ- مفهوم جرم..... ۷۳
- و. مفهوم مجازات و اقسام آن..... ۷۴
- ز. اهداف مجازاتها در اسلام..... ۷۴
- ژ- نتیجه گیری..... ۷۶
- منابع..... ۸۰
- الف. منابع فارسی..... ۸۰
- ب. منابع لاتین..... ۸۶

www.ketab.ir

مقدمه :

قانون باید طوری وضع شود که مقتضیات زمان و مکان در مورد آن قانون در نظر گرفته شود و با خصوصیات و فرهنگ و عرف مردم یک جامعه سازگار و از سوی مردم پذیرفته شود و به رفع مشکلات جامعه کمک کند. زمان و مکان گاهی در تحقق رکن مادی جرم موثر می باشد و شرط تحقق رکن مادی وقوع جرم در زمان و مکان خاصی است مانند روزه خواری در ماه مبارک رمضان ، ورود غیر مجاز به مکان نظامی ، زمان و مکان نقش مهم دیگری در حقوق جزا ایفا می کند و آن تاثیر زمان و مکان ارتکاب جرم در تشدید مجازات است همانند قتل در یکی از ماه های حرام یا مکه معظمه. هر چند نقش زمان و مکان به مفهوم علمی و عرفی آن تاثیر بسزایی در تحقق عینی جرم داشته و در مواردی موجب تشدید مجازات به نص شرع و قانون می شود، منظور ما از زمان و مکان حوادث و تحولاتی است که در بستر زمان و گستره مکان رخ می دهد. بدین سان، هر نوع اجتماع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، پیشرفتهای علمی و تخصصی بشر، تغییر ساختار اقتصاد ، دگرگونی در ارزشهای اخلاقی، تغییر عرف و عادت، جنگ و بحرانهای ناشی از آن، نوع حکومت و مانند آن در قلمرو بحث ما قرار می گیرد. کتاب حاضر که مقررات جزایی اسلام از بعد اجرایی و حکومتی مورد بحث قرار گرفته و مواردناهمنگی آن با مقتضیات زمان مشخص گردد و در نهایت خانیم ماهنگی آن بامقتضیات زمان به بحث گزارده می شود.